

Alberta¹ Habsburgovca (1438—1439), koji se još 1422. vjenčao njegovom jedinicom Jelisavetom. Kako Albert postade još i kralj češki i njemački, to je on prvi Habsburgovac, koji je okupio u svojoj ruci sve one zemlje, kojima su potomci njegovi kasnije stalno zavlada. Kralj Albert naslijedio je od tasta svoga još i rat s Turcima zbog srpskih prilika. Tude se radi neprekidnih navala sultana Murata despot Đorđe Branković nalazio u očajnom položaju. Premda mu je dao kćer Maru za ženu (u augustu 1436.), ipak ne uzmože spriječiti Murata, da ne navali krajem 1438. na njegovu zemlju i podsjedne novu mu prijestolnicu Smederevo, koju i osvoji. Nesrećni despot srpski pobježe u Ugarsku i zamoli pomoći. Ovdje se upravo sastao sabor u Budimu. Ovaj stvori takove zaključke, kojima bi gotovo sasvim oslabljena kraljevska vlast, a pojačana vlast sabora, bez kojega vladari više nijesu ništa mogli da čine. To je začetak svim daljim smutnjama u Ugarskoj. Želeći što prije pomoći despotu Đorđu Brankoviću, kralj Albert pristade na sve i započe privolom sabora vojnu. No kralj ne dopre dalje od Slankamena i Titela zbog nemarnosti ugarskih velikaša, koji ga nijesu poduprli dovoljnim brojem vojske. Međutim pade Smederevo u turske ruke (u augustu 1439.), a ugarsku vojsku uhvati neka kužna bolest, od koje umre i sam kralj Albert na povratku u Beč (u mjestancu Neszmélju nedaleko od Đura 27. oktobra 1439.). Jedino znatnije mu je djelo, što je obnovio Severinsku banovinu (u jugoistočnoj Ugarskoj oko Oršave) i u njoj postavio banom čuvenoga junaka podrijetlom Rumunja Janka Hunyadyja², ili Sibirjanin Janka naše narodne pjesme.

Smrću Alberta Habsburgovca nastadoše prijestolonasljedne borbe u Ugarskoj i Hrvatskoj, koje oslabiše oba kraljevstva u tolikoj mjeri, da se više nijesu mogla valjano braniti od turske premoći.

¹ Svi suvremenici hrvatskim jezikom pisani spomenici zovu kralja Albertom (lat. Albertus); njemačka je forma Albrecht.

² Svi naši stari izvori vazda pišu vojvoda Janko (nikad Ivan), a gdjekad i Jankul, kako su ga i Turci zvali. Rumunjsko podrijetlo njegovo danas je sasvim sigurno utvrđeno, ali i to, da je tada ova već otprije nobilizirana porodica bila jako pomadžarena. Sam Janko znao je samo traljavo latinski, a u saborima govorio je ponajviše mađarskim jezikom. Najveća svoja vojnička djela stekao je na srpskoj zemlji. Tako je vojvoda Janko narodni junak Rumunja, Mađara i Srba te Hrvata.